TARTU KORTERID EHITUSTEHNILISELT.

H. Seydenbach, dipl. ins.

EHITUSMATERJAL.

Kõige laiemalt tuntud ja tarvitatud tulikindlate mineraalmaterjalide hulka kuuluvad loomulikud kivid — graniit, paas ning savist ja kõiksuguseist segudest valmistatud põletatud ja põletamata kunstkivid. Olles püsiv ning kõva, täidab kivi ehitusmaterjali ülesandeid võrdlemisi hästi. Kuid kiviseinad sisaldavad värskelt laotuina palju rõskust — kuni 200 liitrit vett ühes kantmeetris —, mis sunnib kivielamuid kuivatama enne tarvitamist. Päälegi kuuluvad paljud kivid paremate soojusejuhtide hulka; seepärast peavad kiviseinad olema paksud, mis tähendab ruumikaotust. Kivielamute ehitamiseks on kõige kohasemad kivid käsnataolise struktuuriga. Tiheda ehitusega kivid kuivavad aeglaselt ning nende pinnale kondenseerub niiskus, mis on lubamatu tervishoiuliselt ning rikub seina katet — krohvi ja tapeete.

Puu on parem soojusehoidja, kuid tuldkartev ning tundeline atmosfäärilisile ja orgaanilisile mõjudele. Puumaterjali tuldkartvus sunnib piirama puuehitiste mõõtmeid, pääasjalikult kõrgust — ning seda iseäranis linnades, kus elamud asetsevad olukorra sunnil tihedasti koos.

Katuse kate peab olema vihma-, lume- ja tuulekindel — vaatamata temperatuuri kõikumisele, peab võimaldama atmosfäärivee kiiret ärajooksu, peab olema tulekindel, pikaealine ja hõlpsasti korrashoitav.

Kõigile nimetatud nõudeile vastab enam-vähem jällegi ammutuntud kivimaterjal; puu on tuldkartev ja kõduneb lühikese aja jooksul. Palju tarvitatakse ka pappi ja plekki, kuid needki materjalid ei ole kõigiti rahuldavad: plekkkatuse-alune on suvel lämmatavalt kuum, pappkatuse iga on väike, korrashoid tülikas ja tulekindlus jätab soovida.

Tartus räägivad kaasa ehitusmaterjali valimisel esijoones majanduslikud tegurid. Kuna puu teatava aja jooksul oli ning nüüdki enamusel näib olevat odavaim ehitusmaterjal, siis ongi Tartus kõige rohkem puuelamuid. Möödunud sajandi lõpul jõusseastunud ehitusmäärustiku mõjul on südalinnas juurde kerkinud teatav hulk kivielamuid, kuid piirkonnis, kus on vaba materjali valik, ehitatakse ikkagi puust.

Tartus oli käesoleva statistilise materjali kogumise ajal (veebr., märts 1927) 4311 elamut, neist 3264 (76,0%) ehitatud puust, 625 (14%) kivist ja 422 (10%) segamaterjalist.

Tartu I, lk. 305